

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

HENSTILLINGER

RÅDET

RÅDETS HENSTILLING

af 28. juni 2011

om politikker, som skal mindske skolefrafald

(EØS-relevant tekst)

(2011/C 191/01)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

2020-strategien opfordres medlemsstaterne til at tage alle nødvendige skridt til at forebygge skolefrafald.

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 165 og 166,

som henviser til forslag fra Europa-Kommissionen, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Udtrykket skolefrafald anvendes i forbindelse med dem, der kun har uddannelse på folkeskoleniveau eller lavere, og som ikke er i gang med en videreuddannelse eller erhvervsuddannelse.

(2) Det er af afgørende betydning at mindske skolefrafald, hvis en række nøglemål i Europa 2020-strategien skal nås. Mindskelse af skolefrafald omhandler både mål for »intelligent vækst« gennem en forbedring af uddannelsesniveauerne og mål for »inklusiv vækst« ved at tage en af de største risikofaktorer for arbejdsløshed, fattigdom og social udstødelse op. Europa 2020-strategien omfatter derfor et overordnet mål om at reducere skolefrafaldet til mindre end 10 % senest i 2020 fra 14,4 % i 2009. Medlemsstaterne har forpligtet sig til at fastlægge nationale mål under hensyntagen til deres relative udgangsposition og nationale forhold.

(3) I retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, der er indeholdt i Rådets afgørelse 2010/707/EU ⁽¹⁾, vedrørende gennemførelsen af Europa

(4) Flagskibsinitiativet Den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse danner rammen om aktioner, der skal sikre social og territorial samhørighed med særligt fokus på at bryde den sociale arv og iværksætte flere forebyggende aktioner. Det omhandler det overordnede mål i Europa 2020 om at løfte mindst 20 millioner mennesker ud af fattigdom og social udstødelse inden for det næste tiår.

(5) Unge på vej, et flagskibsinitiativ i Europa 2020-strategien, har som mål at »gøre Europas højere uddannelsesinstitutioner mere attraktive internationalt og generelt løfte uddannelsesniveauet i EU ved at kombinere både fremragende præstationer og lige muligheder og fremme studerendes og praktikanter mobilitet og unge menneskers beskæftigelsessituation«.

(6) I Rådets konklusioner af 5.-6. maj 2003 om referenceværdier for europæiske gennemsnitsresultater på uddannelses- og erhvervsuddannelsesområdet (benchmarks) understreges det, at andelen af elever, der går for tidligt ud af skolen, senest i 2010 ikke bør overstige 10 %, idet disse defineres som 18-24-årige, som kun har uddannelse på folkeskoleniveau eller lavere, og som ikke er i gang med en videreuddannelse eller erhvervsuddannelse. Dette benchmark blev ikke nået. En ud af syv unge forlader i øjeblikket uddannelsessystemet, inden de har afsluttet en gymnasial uddannelse.

⁽¹⁾ EUT L 308 af 24.11.2010, s. 46.

- (7) I Rådets resolution af 15. november 2007 om nye kvalifikationer til nye job ⁽¹⁾ fremhæves nødvendigheden af at øge de generelle kvalifikationsniveauer og at prioritere uddannelse af de mennesker, der har risiko for økonomisk og social udstødelse, især mennesker, der har forladt skolen for tidligt. Man understregede behovet for at give erhvervsvejledning og en personlig uddannelsesplan til jobsøgende og at udvikle validering af læringsresultater opnået gennem formel, ikke-formel og uformel læring.
- (8) I Rådets konklusioner af 22. maj 2008 om voksenuddannelse anerkendes den rolle, som voksenuddannelsen kan spille, når man skal tage fat på problemet med kort skolegang ved at give en ny chance til dem, der kommer ind i voksenalderen uden kvalifikationer, idet der skal fokuseres på grundlæggende kvalifikationer, it-færdigheder og sprog læring.
- (9) I sine konklusioner af 12. maj 2009 om en strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet (»ET 2020«) nåede Rådet til enighed om, at andelen af unge, der forlader uddannelsessystemet for tidligt, bør være under 10 % inden 2020.
- (10) I Rådets konklusioner af 26. november 2009 om uddannelse af børn med indvandrerbaggrund konstateres det, at selv om et stort antal børn med indvandrerbaggrund klarer sig godt i uddannelsessystemet, er der en tendens til, at elever med indvandrerbaggrund oftere forlader skolen for tidligt. For indvandrere er andelen af elever, der forlader skolen for tidligt, dobbelt så høj i Unionen som blandt indfødte elever. Den foreliggende dokumentation viser, at andelen, der forlader skolen for tidligt, er endnu højere blandt romaer.
- (11) Rådet fastslog i maj 2010 i sine konklusioner om den sociale dimension af uddannelse, at hvis det skal lykkes at hindre, at unge forlader skolen før tiden, kræver det større viden om grupper, der risikerer at falde fra på lokalt, regionalt og nationalt plan, og systemer, der kan finde frem til dem, der er udsat for denne risiko, og konkluderede, at der bør gennemføres sammenhængende strategier på tværs af sektorer med en vifte af systemiske politikker, som omfatter alle skoler, og som fokuserer på de forskellige faktorer, der fører til, at unge forlader skolen før tiden.
- (12) Årsagerne til skolefrafald varierer meget fra land til land og ligeledes mellem regioner. Politikker til mindskelse af skolefrafald skal tilpasses den særlige situation i et lokalområde, en region eller et land; der findes ikke en enkelt løsning for alle medlemsstaterne.
- (13) Trods forskellene mellem landene og regionerne er der meget i alle medlemsstater, som tyder på, at dårligt stillede og sårbare grupper er mere berørt end andre. Unge

med særlige uddannelsesbehov er ligeledes overrepræsenteret blandt dem, der forlader uddannelsessystemet for tidligt. Skolefrafald er en følge af at være socialt dårligt stillet og viderefører desuden risikoen for social udstødelse.

- (14) Under fuld hensyntagen til nærhedsprincippet kan en europæisk ramme for sammenhængende politikker vedrørende skolefrafald hjælpe medlemsstaterne til at revidere eksisterende politikker, udvikle deres nationale reformprogrammer under Europa 2020-strategien og gennemføre strategier med stor virkning og et tilfredsstillende costbenefitforhold. Den kan også udgøre grundlaget for samarbejde gennem den åbne koordinationsmetode og sætte fokus på anvendelsen af Unionens støtteinstrumenter.
- (15) Det tager tid, før uddannelsesreformer får en virkning. For at opnå en mindskelse af antallet af unge, der forlader skolen for tidligt, inden for det næste tiår og nå målet for Europa 2020, skal der så hurtigt som muligt gennemføres sammenhængende strategier vedrørende skolefrafald på tværs af sektorer,

HENSTILLER TIL MEDLEMSSTATERNE:

at de anvender den ramme, der er fastlagt i bilaget til denne henstilling, i overensstemmelse med de nationale forhold for:

- 1) at udpege de vigtigste faktorer, der fører til afbrydelse af skolegangen, og overvåge det, der kendetegner fænomenet på nationalt, regionalt og lokalt niveau, som grundlaget for målrettede og effektive evidensbaserede politikker,
- 2) at sikre, at der inden udgangen af 2012 findes sammenhængende strategier vedrørende skolefrafald, og at de gennemføres i overensstemmelse med nationale prioriteter og Europa 2020-målene. Sammenhængende strategier omfatter forebyggelses-, indgrebs- og kompensationsforanstaltninger, hvoraf sidstnævnte tager sigte på at geninddrage personer, der har forladt uddannelsessystemet i utide,
- 3) at sikre, at disse strategier omfatter passende foranstaltninger for grupper med øget risiko for at forlade skolen for tidligt i medlemsstaten, såsom børn med en svag socioøkonomisk baggrund, med indvandrer- eller romabaggrund eller med særlige uddannelsesbehov,
- 4) at sikre, at disse strategier på en sammenhængende måde tager sigte både på den almene uddannelse og den erhvervsrettede uddannelse og på de specifikke udfordringer, de hver især har,
- 5) at integrere foranstaltninger, der medvirker til at mindske skolefrafald, i relevante politikker, som er målrettet mod børn og unge, og koordinere aktiviteter inden for forskellige politikområder,

⁽¹⁾ EUT C 290 af 4.12.2007, s. 1.

6) i erkendelse af den vigtige rolle, som lærere, skoleledere og andet pædagogisk personale spiller, at sikre, at alle relevante interesserede parter inddrages i disse foranstaltninger og aktiviteter for at hjælpe dem, som har en risiko for at forlade skolen for tidligt, herunder også mennesker, som allerede har forladt skolen.

OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL:

- 1) inden for ET 2020 at bidrage til medlemsstaternes indsats ved at overvåge udviklingen på forskellige uddannelsesniveauer i medlemsstaterne for at kunne kortlægge udviklingstendenser,
- 2) at støtte medlemsstaternes strategier gennem udveksling af erfaringer og god praksis og lette effektiv peerlæring, netværkssamarbejde og forsøg med nyskabende metoder mellem medlemsstaterne vedrørende foranstaltninger, der skal mindske skolefrafald og forbedre læringsresultaterne hos børn fra grupper, der har risiko for at forlade skolen for tidligt,
- 3) at integrere foranstaltninger, der medvirker til at mindske skolefrafald i alle relevante EU-aktioner, som er målrettet mod børn og unge,

4) at støtte udvikling af effektive politikker til imødegåelse af skolefrafald ved at iværksætte komparative undersøgelser og forskning og fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne på dette område,

5) i samarbejde med medlemsstaterne og med forbehold af forhandlingerne om den fremtidige finansielle ramme at sikre, at Unionens programmer inden for livslang læring, ungdom og forskning samt de europæiske strukturfonde støtter og bidrager til gennemførelsen af medlemsstaternes strategier vedrørende skolefrafald,

6) regelmæssigt at aflægge rapport om fremskridt i retning af Europa 2020-målet og om gennemførelsen af medlemsstaternes strategier vedrørende skolefrafald gennem den årlige vækstundersøgelse og i forbindelse med rapporteringsordningerne under ET 2020.

Udfærdiget i Luxembourg, den 28. juni 2011.

På Rådets vegne
FAZEKAS S.
Formand

BILAG

EN RAMME FOR SAMMENHÆNGENDE POLITIKKER, SOM SKAL MINDSKE SKOLEFRAFALD

Strategier vedrørende skolefrafald bør udarbejdes på grundlag af en analyse på nationalt, regionalt og lokalt niveau af de forhold, der fører til fænomenet, eftersom gennemsnitsværdier ofte dækker over store forskelle mellem forskellige regioner eller lande. Unge, der forlader skolen for tidligt, udgør en uensartet gruppe, og den enkeltes grunde til at gå ud af skolen før tiden varierer meget. Familiebaggrund og mere bredt de socioøkonomiske forhold, såsom pulleffekten fra arbejdsmarkedet, udgør vigtige faktorer. Virkningerne af disse er betinget af strukturen i uddannelsessystemet, de foreliggende læringsmuligheder og læringsmiljøet. Koordineringen af politikker, der vedrører børns og unges velfærd, social sikkerhed, unges beskæftigelse og fremtidige karrierespæktiver, spiller en vigtig rolle, når man vil mindske antallet af unge, der forlader skolen for tidligt.

1. Udpegning af de vigtigste faktorer og overvågning

Processerne i forbindelse med skolefrafald har komplekse og varierende årsager, men er ofte forbundet med vanskelige socioøkonomiske forhold, en baggrund præget af lav uddannelse, fremmedgørelse over for eller dårlige resultater i uddannelsessystemet, pulleffekten fra arbejdsmarkedet og/eller en kombination af sociale, følelsesmæssige og pædagogiske problemer, der gør, at enkeltpersoner har risiko for at falde ud af skolesystemet.

Det er nødvendigt, at der tages hensyn til, i hvilken form for uddannelse eleverne er optaget. I nogle medlemsstater vælger elever, der har været ude for problemer i den almene uddannelse, ofte at gå ind i den erhvervsrettede uddannelse. I disse tilfælde har erhvervsskolerne et særligt ansvar og en særlig udfordring med hensyn til at mindske skolefrafaldet. Evidensbaserede politikker forudsætter, at der lægges særlig vægt på resultaterne i den enkelte sektor af uddannelsessystemet.

Skal der udvikles evidensbaserede og omkostningseffektive politikker til mindske af skolefrafald, kræver det, at man indsamler og opbevarer data om fænomenet. Det skal give mulighed for analyser på lokalt, regionalt og nationalt niveau. Det kan omfatte oplysninger om andelen af unge, der forlader skolen for tidligt, overgange mellem uddannelsesniveauer, andelen af unge, der optages på og afslutter en gymnasial uddannelse, samt skolefravær og pjækkeri.

- Indsamling af oplysninger skal give mulighed for en analyse af de vigtigste årsager til skolefrafald i forskellige grupper af elever, skoler, typer af uddannelsesinstitutioner, kommuner eller regioner.
- En kombination af data vedrørende skolefrafald og kontekstdata såsom socioøkonomiske oplysninger kan hjælpe til at målrette foranstaltninger og politikker. Indsamling og analyse af information om motivationen hos unge, der forlader skolen for tidligt, og deres beskæftigelses- og karrierespæktiver kan ligeledes hjælpe til at målrette foranstaltninger og politikker.
- En evaluering af effektiviteten og omkostningseffektiviteten i eksisterende politiske foranstaltninger, der skal mindske skolefrafald, udgør et vigtigt grundlag for en forbedring af strategier og programmer for at give elever bedre chancer for en vellykket skolegang.

2. Den politiske ramme

De sammenhængende strategier vedrørende skolefrafald består af en blanding af politikker, koordinering af forskellige politiksektorer og integrering af foranstaltninger, der medvirker til at mindske skolefrafald, i alle relevante politikker, der er rettet mod børn og unge. Ud over uddannelsespolitikker, der fremmer skolesystemer af høj kvalitet, vedrører disse politikker først og fremmest socialpolitik og støttetjenester samt beskæftigelses-, ungdoms-, familie- og integrationspolitik. Den horisontale koordinering mellem forskellige aktører og den vertikale koordinering af forskellige styringsniveauer er ligeledes af stor betydning. Strategier vedrørende skolefrafald bør omfatte elementer vedrørende forebyggelse, indgreb og kompensation. Medlemsstaterne bør udvælge de enkelte elementer i deres strategier i overensstemmelse med deres nationale forhold og omstændigheder.

2.1. FOREBYGGELSESPOLITIKKER har som mål at mindske risikoen for skolefrafald, inden problemerne begynder. Sådanne foranstaltninger optimerer udbuddet af uddannelser for at medvirke til bedre læringsresultater og for at fjerne hindringer for gode resultater i undervisningen.

Politikkerne skal sikre et solidt grundlag på et tidligt tidspunkt for børn, så de kan udvikle deres potentiale og blive velintegreret i skolerne. Forebyggelsespolitikker kan omfatte følgende:

- 1) Et udbud af førskolepædagogik og børneoplysningsmuligheder af høj kvalitet er til gavn for alle børn og er især relevant for børn med svag baggrund, herunder indvandrere og romaer. Dette styrker det fysiske velvære, den sociale og følelsesmæssige udvikling samt sprogkunderskaber og grundlæggende kognitive færdigheder. Udbuddet bør være af høj kvalitet, overkommeligt i pris, med tilstrækkeligt personale og med adgang for dårligt stillede familier.

Politikkerne vedrører organisationen af uddannelsessystemer, de ressourcer, skolerne har til rådighed, samt udbuddet, muligheden for skift og fleksibiliteten i forbindelse med uddannelsesforløb. De behandler også spørgsmål om manglende ligestilling og støtte til børn med svag baggrund eller med et andet modersmål. Forebyggelsespolitikker kan omfatte følgende:

- 2) En udvidelse af uddannelses tilbuddet ved at give uddannelsesmuligheder, der går ud over den skolepligtige alder, kan påvirke adfærden hos unge og deres familier og føre til, at en større andel af unge afslutter en gymnasial uddannelse.
 - 3) Fremme af aktive integrationspolitikker og tilbud om ekstra støtte til skoler i dårligt stillede områder eller med et højt antal elever med en svag socioøkonomisk baggrund hjælper skolerne til at diversificere deres sociale sammensætning og styrke deres undervisningstilbud. Dette forbedrer uddannelsesresultaterne hos elever med en svag socioøkonomisk baggrund og mindsker deres risiko for at forlade skolen tidligt.
 - 4) Fremhævelse af værdien af sproglig mangfoldighed og støtte til børn med et andet modersmål for at forbedre deres kundskaber i undervisningssproget og eventuelt modersmålet samt støtte til lærere i undervisning af børn med forskellige niveauer i deres sproglige kompetence kan forbedre uddannelsesresultaterne hos børn med indvandrerbaggrund og mindske deres risiko for at forlade skolen for tidligt.
 - 5) En styrket inddragelse af forældre, et styrket samarbejde med skolen og etablering af partnerskaber mellem skole og forældre kan øge elevernes motivation til at lære.
 - 6) En øget fleksibilitet og mulighed for skift i uddannelsesforløbene (f.eks. ved at undervisningen gives som moduler eller gennem vekseluddannelse) støtter især elever med dårligere undervisningsmæssige resultater og kan motivere dem til at fortsætte i en uddannelse, som passer bedre til deres behov og evner. Det giver også mulighed for at tage kønsspecifikke årsager til skolefrafald op, såsom indtrædelse på arbejdsmarkedet på et tidligt tidspunkt eller teenagegraviditet. Endvidere tyder det på, at færre elever forlader skolen for tidligt, hvis antallet af omgængere begrænses, og der i stedet lægges vægt på fleksibel individuel støtte.
 - 7) En styrkelse af erhvervsrettede uddannelsesforløb af høj kvalitet og af deres attraktivitet og fleksibilitet giver elever, der har en risiko for skolefrafald, et troværdigt alternativ til at forlade skolen for tidligt. Et udbud af erhvervsrettede uddannelser, som er godt integreret i de generelle uddannelsessystemer, giver mulighed for alternative uddannelsesforløb til det gymnasiale niveau og de videregående uddannelser.
 - 8) En styrkelse af forbindelsen mellem uddannelsessystemerne og beskæftigelsessektoren for at fremhæve fordelene ved at afslutte en uddannelse med henblik på fremtidig beskæftigelsesegnethed. Det kan ske i form af praktikophold eller øget inddragelse af arbejdsgivere i skoler og gymnasier.
- 2.2. INDGREBSPOLITIKKER sigter mod at undgå skolefrafald ved at forbedre kvaliteten i uddannelsesinstitutionernes uddannelser, ved at reagere på advarselssignaler tidligt i forløbet og ved at give målrettet støtte til elever eller grupper af elever, der har risiko for at forlade skolen for tidligt. Disse politikker vedrører alle uddannelsesniveauer, lige fra førskoleundervisning og børneoplysning til gymnasiale uddannelser.

På skoleniveau eller i uddannelsesinstitutionen indgår strategier til imødegåelse af skolefrafald i en overordnet skoleudviklingspolitik. Strategiernes mål er at skabe et positivt læringsmiljø, styrke den pædagogiske kvalitet og innovation, øge lærerpersonalets kompetencer til at tackle social og kulturel mangfoldighed og udvikling af en antivold- og antimobningspolitik. Indgrebspolitikker på skoleniveau eller i uddannelsesinstitutionen kan omfatte følgende:

- 1) Udvikling af skoler til læringsfællesskaber på grundlag af en fælles skoleudviklingsvision, som deles af alle interesserede parter, hvor man anvender erfaringer og viden hos alle og sørger for et fordomsfrit, inspirerende og behageligt miljø for at tilskynde unge til at fortsætte deres uddannelse.
- 2) Udvikling af alarmsystemer for udsatte elever, som kan medvirke til at træffe effektive foranstaltninger, inden problemerne bliver åbenbare, eleverne bliver fremmedgjort over for skolen, pjækker eller dropper ud.
- 3) Netværk med forældre og andre aktører uden for skolen, såsom lokale myndigheder, organisationer, der repræsenterer indvandrere eller minoriteter, idrætsforeninger og kulturelle foreninger eller arbejdsgivere og civilsamsfundsorganisationer, som giver mulighed for helheds løsninger til at hjælpe udsatte elever og letter adgangen til ekstern støtte, såsom psykologer, socialarbejdere og ungdomsarbejdere, kulturelle og lokale institutioner. Dette kan gøres lettere med formidlere fra lokalsamfundet, som er i stand til at fremme kommunikationen og dæmpe mistillid.
- 4) Støtte til og en styrkelse af lærere i deres arbejde med udsatte elever, som er en forudsætning for vellykkede foranstaltninger på skoleniveau. En grundlæggende læreruddannelse og løbende faglig udvikling af lærere og skoleledere hjælper dem til at tackle mangfoldighed i klasseværelset, støtte elever med en svag socioøkonomisk baggrund og håndtere vanskelige undervisningssituationer.

- 5) Ikke-skemalagte aktiviteter efter og uden for skolen samt kunstneriske og kulturelle aktiviteter og idrætsaktiviteter, som kan styrke selvtilliden hos udsatte elever og øge deres modstandskraft over for læringsvanskeligheder.

Politikker med indgreb på individuelt niveau sigter mod at give de enkelte elever, der er i risiko for at droppe ud, en række støttemekanismer, som kan målrettes til deres behov. Politikkerne fokuserer både på den personlige udvikling for at opbygge modstandskraft hos udsatte elever og på at afhjælpe konkrete vanskeligheder, som kan være af social, kognitiv eller følelsesmæssig karakter. Politikker med indgreb på individuelt niveau kan omfatte følgende:

- 1) Mentoring støtter den enkelte elev i at overvinde specifikke undervisningsmæssige, sociale eller personlige problemer. Eleverne får målrettet hjælp enten individuelt (mentorordninger) eller i små grupper (tutorordninger), ofte givet af undervisere, folk i lokalsamfundet eller deres jævnaldrende.
 - 2) Tilpasning af undervisningen til elevernes behov, styrkelse af individualiserede læringsmetoder og tilbud om støtte til udsatte elever hjælper dem med at tilpasse sig kravene i den formelle uddannelse og til at overvinde hindringer, som skyldes uddannelsessystemet, og kan således bidrage til at begrænse antallet af omgængere.
 - 3) En styrkelse af vejledningen og rådgivningen hjælper de studerende i deres karrierevalg, ved overgange i uddannelsen eller i overgangen fra uddannelse til beskæftigelse. Dette mindsker problemet med dårlig beslutningstagning, der bygger på falske forventninger eller utilstrækkelige oplysninger. Det hjælper unge til at træffe et valg, som svarer til deres ambitioner, personlige interesser og evner.
 - 4) Sikring af, at unge, hvis økonomiske situation kan få dem til at forlade uddannelsessystemet i utide, får adgang til passende økonomisk støtte. En sådan støtte kan, når det anses for hensigtsmæssigt, underlægges betingelser eller forbindes med sociale ydelser.
- 2.3. KOMPENSATIONSPOLITIKKER skal hjælpe dem, som har forladt skolen for tidligt, med at genoptage deres uddannelse ved at tilbyde måder, hvorpå de kan komme ind i uddannelsessystemet igen og få de kvalifikationer, de ikke fik. Kompensationspolitikker kan omfatte følgende:
- 1) Vellykkede uddannelsesprogrammer, som giver en ny chance, tilbyder læringsmiljøer, som imødekommer de specifikke behov hos elever, der har forladt skolen for tidligt, anerkender deres tidligere læring og støtter dem, så de føler sig godt tilpas. Disse programmer er anderledes end skoler, både organisatorisk og pædagogisk, og er ofte kendetegnet ved små læringsgrupper, individualiseret, alderssvarende og innovativ undervisning og fleksible uddannelsesforløb. Der skal så vidt muligt være let adgang til disse, og de skal være gratis.
 - 2) Forskellige veje tilbage til det almindelige uddannelsessystem, hvilket det er vigtigt at tilbyde. Overgangsklasser med stor vægt på vejledning kan medvirke til at overvinde kløften mellem tidligere skolenederlag og tilbagevenden til det almindelige uddannelsessystem.
 - 3) Anerkendelse og validering af tidligere læring, herunder kvalifikationer, der er erhvervet i ikke-formel og uformel læring, som forbedrer unge menneskers selvtillid og selvværd og gør det lettere for dem at vende tilbage til uddannelsessystemet. Det kan motivere dem til at fortsætte uddannelsen og hjælper dem med at opdage deres evner og til at træffe et bedre karrierevalg.
 - 4) Målrettet individuel støtte, som omfatter social, økonomisk, pædagogisk og psykologisk støtte til unge i vanskeligheder. Det er særlig vigtigt for unge, som befinder sig i situationer med et stærkt socialt eller følelsesmæssigt pres, der hindrer dem i at fortsætte deres uddannelse.
-